

Verslag van de 38e ALGEMENE LEDENVERGADERING, gehouden op 13 en 14 april 1984
in de Flint te Amersfoort.

13 april 1984

1. OPENING DOOR DE PARTIJVOORZITTER

De voorzitter opent om 20.10 uur de Algemene Ledenvergadering.
In congresboek B is een licht gewijzigde agenda opgenomen. De lunch staat
iets eerder geagendeerd en de fractievoorzitter spreekt na de lunch.
Punt 4 was aangekondigd als begroting, dit is gewijzigd in Jaarrekening.
De voorzitter wenst de leden een goed congres toe.
Vervolgens stelt hij de congresleiding voor. Deze bestaat uit:
Jan Dirk van Ketwicht Verschuere, Jan Willem Holtslag en Hessel van Dijk.

2. BENOEMING NOTULEN- EN STEMCOMMISSIE

In de notulecommissie worden bij acclamatie benoemd: Magda Berndsen en
Ankie van Leeuwen.
In de stemcommissie worden bij acclamatie benoemd: Paul Wessels, Joke Staal
en Ton Meevis.

3. TOELICHTING STEMPROCEDURE

De voorzitter van de stemcommissie geeft een toelichting op de stemprocedure:
er wordt bij gewone meerderheid van stemmen gestemd.

4. Jaarrekening 1983 Contributievoorstel 1985

De Penningmeester geeft een korte toelichting m.b.t. de jaarrekening 1983, waaraan het accountantsbureau Klijnveld Kraayenhof & Co. z'n goedkeuring heeft gegeven. De start bij het begin van het boekjaar 1983 zag er niet rooskleurig uit. 3 verkiezingen hadden een totaal negatief saldo opgeleverd van meer dan f. 250.000,--. De accountant had een waarschuwing laten horen. We zijn daarop de 3 fasen-actie begonnen en met succes. Nu zitten we dan ook in gezonder vaarwater en moeten we voor continuïteit in het beheer zorgen. Vooruitzien is belangrijk i.v.m. kostenbeheersing.

De automatisering begint zijn vruchten af te werpen. Elke 3 maanden bekijkt de Financiële Commissie de stand van zaken. Tot zover de Penningmeester.

Nu de voorzitter van de Financiële Commissie Jan Prevoo :
Hoe korter zijn rede hoe beter. Ook hij is van mening dat de jaarrekening een beter resultaat te zien geeft. Het tekort is immers tot een kwart teruggebracht. De contributieopbrengst is nog steeds de belangrijkste post, ondanks enige terugval in de partij. De harde kern leden blijft en betaalt zelfs gemiddeld een hoger contributie-bedrag. Een pluim voor deze loyale leden is dan ook op zijn plaats, evenals voor de beide penningmeesters. Hierbij ook een woord van dank voor de geweldige inspanningen die de medewerkers van het Secretariaat zich hebben getroost met name Madelon m.b.t. de financiële administratie.

De kosten van de automatisering waren aanvankelijk hoog. M.b.t. de kopieerkosten is het opletten geblazen. V.w.b. de kosten voor de verkiezingen van het Europese parlement, deze komen maar gedeeltelijk ten laste van de verkiezingspost.

De Financiële Commissie tenslotte, adviseert de A.L.V. met genoegen de jaarrekening goed te keuren.

Er zijn geen sprekers meer en de jaarrekening 1983 wordt goedgekeurd.

Vervolgens komt het contributievoorstel aan de orde.

Edo Spier licht e.e.a. toe. Er zijn 2 nieuwe categorieën bijgekomen. De achterliggende gedachte is hier dat de financiële drempel voor potentiële leden te veel problemen kan opleveren. Het HB probeert op deze manier maatregelen te nemen die de belemmering van lidmaatschappen opheft. Daartoe is het proeflidmaatschap van f. 10,-- ingevoerd. Hiervoor krijgt men een informatiepakket alsmede een aantal Democraten. Voor f. 25,-- krijgt men een informatiepakket en alle Democraten. Als aspirant lid heeft men alle rechten behalve het actief en passief kiesrecht.

Er vindt echter geen regio-afdracht plaats. Wel wordt van

de regio een grotere inspanning verwacht inzake de begeleiding van deze aspirantleden.
Voor samenwonenden is een reductiefactor ingevoerd wanneer zij tenminste genoeg nemen met de toezending van 1 stel informatie per adres. In overleg met de Penningmeester kan men een reductie van f. 30,-- krijgen op de contributie. Deze reductie-leden hebben wel stemrecht etc.
Vooruitlopend op het najaarscongres stelt het HB voor deze regeling nu reeds aan te nemen, opdat deze direkt in kan gaan.

Wessels:

Is blij met deze drempelverlaging. Alleen waarom kunnen de aspirantleden, die financieel dus niet zo ruim zitten geen stemrecht krijgen. Stelt voor dit punt te veranderen.

Jan Prevoo:

Eens met opmerking vorige spreker. Stelt voor: contributie-voorstel als voorgesteld proef te laten draaien tot het najaar en dan opnieuw te bekijken.

Penningmeester:

De bedoeling van dit voorstel is ook, na goedkeuring door het Congres, proef te laten draaien tot het najaarscongres. In die tussentijd wordt e.e.a. nader uitgewerkt.

Na stemming wordt dit voorstel aangenomen.

Motie 4.01

Motie van orde: per motie een reglement wijzigen is niet mogelijk. HB is verplicht de normale procedure te volgen. Dus voorstel op reglementaire wijze in te dienen bij vlg. ALV zodat normale amendementen e.d. daarop ingediend kunnen worden.

Spreker namens indiener:

De achtergrond van deze motie is dat enige zekerheid inzake regio-afdracht gewenst is.

Penningmeester:

Het advies van regio Friesland inzake continuïteit regio-afdracht is destijds reeds opgevolgd en voor iedereen acceptabel. Deze afdrachtregeling houdt dus in een vast bedrag van f. 10,-- + f. 2,-- opslag. De opslag van f. 2,-- komt, zoals door het congres is goedgekeurd, deze keer te vervallen. Volgend jaar is deze opslag er weer gewoon bij. Het nieuwe voorstel houdt echter in een afdracht in %. Stel voor 10% van de contributie-opbrengst per regio. Dit houdt in 50% verhoging van de huidige afdracht. Dit is voor ons onaanvaardbaar het HB ontraadt deze motie dan ook.
Motie verworpen na stemming.

5. ACTUELE POLITIEKE MOTIES

De congresvoorzitter stelt dat hij art. 14.4 niet bij iedere motie wil toepassen met uitzondering van 5.07. Deze motie heeft een voorgeschiedenis.

Pieter Fokkink namens de rapportagecommissie:

In een eerdere fase was deze motie niet toegankelijk verklaard voor dit congres. Dit onderwerp was het vorig congres uitgebreid aan de orde geweest en het was voor deze ALV niet geagendeerd. De actualiteit was nu ook niet aanwezig. Er ontstond een geschil dat is voorgelegd aan de geschillencommissie. Deze heeft een uitspraak gedaan en derhalve zal het congres een uitspraak moeten doen of deze actuele politieke motie in behandeling wordt genomen.

Bert Vervoort - indiener:

Op 24 januari heeft de afdeling Dordrecht een actuele politieke motie ingediend, die door de rapportagecommissie buiten de orde is verklaard. Vervolgens heeft men een nieuwe motie ingediend, die wel actueel is. In juni zal er definitieve besluitvorming plaatsvinden over de plaatsing van de kruisraketten in Nederland, daarom wordt nu van D'66 een duidelijk en eenduidig standpunt gevraagd. De omstandigheden zijn veranderd. Er is sprake van een groeiende maatschappelijke weerstand tegen plaatsing; voorts is er sprake van het plaatsen van minder kruisraketten.

Motie 1753A is niet eenduidig en duidelijk, omdat er verschillende uitleg aan kan worden gegeven. Noemt datgene wat Jan Vis in de Rocie Haar heeft gezegd en memoreert datgene wat Marie-Louise Tiesinga en Hans van Mierlo in de Volkskrant. Wij moeten ons standpunt actualiseren.

In de stemming de vraag of de motie in behandeling moet worden genomen: 70 voor, 56 tegen. De motie zal worden behandeld.

Hugo Versloot komt met het ordevoorstel om ook t.a.v. de overige actuele politieke moties art. 14.4 van het HR van toepassing te laten zijn.

In stemming: aangenomen.

Fudi van Nieuwenhoven komt met het ordevoorstel om motie 5.07 niet vanavond, maar op zaterdagmorgen te behandelen, gezien de geringe opkomst.

Voordat motie 5.07 in behandeling wordt genomen zal dit ordevoorstel in stemming worden gebracht.

Motie 5.01

Bernard Aris - indiener: Er zijn allerlei groep van verschillende raciale afkomsten. Er bestaan veel communicatiestoornissen, die men kan opheffen door het instellen van werkprojecten. Op deze manier is een grote groep mensen, die geen werk heeft, toch op een nuttige wijze bezig.

Bob v.d. Bos - HB: Het HB is het hiermee eens en stelt voor deze motie over te nemen.

Motie 5.01 wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie 5.02 - is ingetrokken.

De moties 5.03 en 5.04 worden bij agendapunt 12 - Nota Arbeid - behandeld.

Motie 5.05

Indiener: De motie is een voortzetting van het fractiebeleid. Wij gaan niet uit van het gezinsdenken en daarom wordt de TK-fractie verzocht er bij de regering op aan te dringen een goede evaluatie te doen plaatsvinden, zodat het niet nog slechter wordt.

Bob v.d. Bos - HB: Neemt de motie over.

Motie 5.05 wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie 5.06

In stemming wordt gebracht of de motie in behandeling moet worden genomen: aangenomen.

Jan Prevoo - indiener: De indiener is de regio Utrecht. De motie pleit tegen verhoging van het aandelenkapitaal in Kalkar. Het gaat niet om het stoppen van Kalkar of om het voor of tegen kernenergie zijn.

Peter v.d. Brandhof wijst op ons Beleidsprogramma. Hiermee in de hand kan deze motie niet anders dan aangenomen worden.

Fob v.d. Bos - HP: Het HF is het hiermee eens.
Motie 5.06 wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie 5.07

In stemming wordt gebracht het ordevoorstel om deze motie op de zaterdag te behandelen: aangenomen.

Motie 5.08

In stemming wordt gebracht of deze motie in behandeling moet worden genomen: aangenomen.

Fred de Vries - indiener: De grondslag van de reorganisatie is teniet gedaan door dat ambtenaren een herindeling hebben gemaakt. Van reorganisatie binnenlands bestuur is niet meer over dan een vage wens. Gemeentelijke herindeling is er geen voorbeeld voor. De diverse onderzoeken tonen aan dat het een heilloze zaak is.

Daarom moet D'66 stellen dat zij blijft bij haar uitgangspunten. Nu zo veel burgers het niet wensen, moeten de reorganisatie plannen niet worden uitgevoerd.

Pieter Fokkink: Als fractievoorzitter in de Staten van Overijssel heeft hij bezwaar tegen en problemen met de motie. Door elkaar wordt gehaald de regionale problematiek met allerlei vormen zoals centralisatie en gemeentelijke herindeling. Het ligt van provincie tot provincie verschillend. Deze motie heeft een aantal punten met elkaar in verband gebracht, die per provincie niet met elkaar in verband te brengen zijn.

Elida Wessel: In de motie staan enkele dingen, waar wij ons de afgelopen jaren sterk voor hebben gemaakt. Het is wel waar dat de reorganisatie op het laagste pitje staat. Wij hebben daar fel tegen geprotesteerd. Bij de behandeling van de decentralisatienota hebben wij gevraagd om verder te gaan. Wat is de consequentie van decentralisatie. Je moet ergens naar toe decentraliseren en dat heeft gevolgen voor gemeentelijke herindeling. Gemeenten kunnen dan niet te klein zijn.

D'66 zal zich niet achter iedere gemeentelijke herindeling stellen. In de AR is hierover uitvoerig gesproken, er moet rekening gehouden worden met de wense van de gemeentelijke herindeling. Wij kunnen niet iedere gemeentelijke herindeling tegenhouden.

Bob v.d. Bos - HF: Het HF onderschrijft een aantal overwegingen, die in de motie staan, maar het dictum gaat het HF te ver.

Indiener: Vindt dat mw. Wessel de zaak omdraait.

In stemming: verworpen.

Motie 5.09

In stemming wordt gebracht of deze motie in behandeling moet worden genomen: aangenomen.

Indiener: Legt een link met het politieke spectrum in 1942 in Nederland, waar ook alleen gekozen zou kunnen worden uit niet-democratische partijen. De huidige grondwet in El Salvador is nog onderdrukkender dan voor 1979. Verkiezingen in dit land is een komplette farce en er valt geen enkele waardering aan te geven. Er waren 4000 journalisten en wij hebben er een ambassade, die inlichtingen kan verstrekken. Derhalve moeten wij er geen waarnemers naar toe zenden.

Maarten Engwirda: Heeft het woord gevraagd, omdat deze zaak is besproken in de Kamer. Hij is het grotendeels eens met de kritiek, die door de indiener is geuit. Waarom heeft de fractie toch gestemd voor het zenden van waarnemers:

het is niet gedaan om de verkiezingen te legitimeren, maar omdat de verkiezingen in de kleine waarde, die zij hebben, een begin zouden kunnen zijn van democratisering in El Salvador. De waarnemers hebben een verslag gemaakt, dit heeft hij nog niet gezien. Hij vindt het derhalve nu niet verantwoord om te zeggen dat wij voor de 2e ronde geen waarnemers moeten zenden.

Meerburg: Vindt het raar dat een congres van D'66 zich moet gaan verdiepen in de binnenlandse aangelegenheden van een midden amerikaans land. Vindt het voorts ridicuul om de fractie achteraf onderuit te halen, dit is niet het belangrijkste onderwerp op dit moment.

Klompenshouwer: De verkiezingen in El Salvador vinden niet op de meest ideale manier plaats. Het kan geen kwaad om waarnemers te sturen. Er kan dan goed gemotiveerd verteld worden, wat er allemaal mis gaat in El Salvador.

Ontraadt de motie.

Bob v.d. Bos - HB: Het HP is het niet met de vorige sprekers eens. Het HP vindt het een onverstandige beslissing van de fractie om waarnemers te sturen. Het gaat er niet om wat de bedoeling van de fractie is. Het gaat er om wat de uitwerking is van het sturen van waarnemers. Verkiezingen, die worden gelegitimeerd. Als er een bepaalde vorm van democratie komt, is er tijd genoeg om waarnemers te sturen. Wil met klem verzoeken om de motie wel aan te nemen.
In stemming: motie wordt aangenomen met 55 stemmen voor en 39 tegen.

Motie 5.10 - is ingetrokken.

Motie 5.11

In stemming is de vraag of deze motie moet worden behandeld: aangenomen.
Indiener: Wij praten dit congres over arbeid en in samenhang daarmee over emancipatie. In dit kader is de winkelsluitingswet verouderd en dient geactualiseerd te worden.

Louise Groenman: Wil dit graag ondersteunen.

Bob v.d. Bos - HB: Is zeer enthousiast over deze motie en raadt met klem aan de motie aan te nemen.

Klompenhouwer: De programmacommissie raadt deze motie aan en verzoekt de werkgroep een tekstvoorstel te maken.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie 5.12

In stemming wordt gebracht of deze motie moet worden behandeld: aangenomen.
Indiener - Jos Koelman: Het is om humanitaire redenen van belang dat deze mijnen worden opgeruimd. De mijnen zijn levensgevaarlijk voor zeelieden. De actieve betrokkenen van de VS tesaan met hun verklaring tonen aan dat de VS zich op een hellend vlak hebben begeven en daar moeten zijn van af voordat het te laat is.

Engwirda: Alles wat in deze motie staat is gisteren door hem in de Kamer naar voren gebracht.

Bob v.d. Bos - HB: Het HB staat positief tegenover deze motie.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

6. Vragenuurtje Tweede Kamer-fractie

Theo v.d. Zalm:

Op de adviesraadbespreking van 31 maart j.l. heeft D. Tommel toegezegd een verklaring inzake stemgedrag kernwapens. Waar blijft die?

M. Engwirda:

Deze verklaring ligt op de balie n.a.v. de uitspraak van de Raad van Kerken. Wil hierover zaterdag meer zeggen.

Koch:

2 vragen M. Engwirda:

1. inzake Commissie RSV. Op zich interessante ontwikkeling. Maar waarom is de enquête-commissie ongekwalificeerd bezet?
2. Hoe optimistisch bent U.

M. Engwirda:

V.w.b. de parlementaire enquête is het nut zeer groot. Er komen zeer veel interessante zaken naar voren. We kijken a.h.w. direkt in de keuken. Ook voor de toekomst kan deze enquête belangrijk zijn. Tenslotte is er 3 milj. belastinggeld naar RSV gegaan. Op dit moment, evenwel kan ik nog geen conclusies trekken.

Hoe optimistisch ik ben, zal ik morgen in mijn toespraak naar voren brengen, wat wel duidelijk is dat we het samen moeten doen.

Meerburg:

Sluit zich graag aan m.b.t. vorige punt. Van de parlementaire enquête wordt veel te weinig gebruik gemaakt. Groot voordeel is iedereen onder ede te horen. Vergelijking gaat op met Hearings. Nadeel is dat het veel tijd kost.

Nog 2 vragen: De Motie wapenwedloop in de ruimte zou met enige aanpassing en moeite kamerbreed geweest zijn. Waarom niet.

2. Met wie gaat M.E. naar Moskou.

M. Engwirda:

Fractie is zeer tevreden dat motie Klaas de Vries aangenomen is. VVD was tegen. Minister vd Broek wilde geen wijzigingen. Wel gebrobeerd kamerbreed te krijgen maar niet gelukt.

2. Op uitnodiging van de Russische Ambassade gaan Jan Vis en ik de week na Pasen naar Moskou. Vorig jaar had de pers veel belangstelling. Voor het CDA is het te moeilijk, wellicht komen er nieuwe zaken naar voren. VVD vond het niet nodig dus vond het CDA het ook niet nodig. PvdA vindt de samenstelling te eenzijdig en willen helemaal nooit plaatsen dus D'66 bleef alleen over.

Kwestie PTT:
Rudie Nieuwenhoven;

Onduidelijk dat D'66 voor PTT-verhuizing is. Dit besluit van decentralisering is genomen ten tijde van hoogconjunctuur. Nu spelen andere factoren. Er wordt over 3000 gezinnen beslist dat geeft vele problemen. Een oplossing is wellicht geef Groningen die 300 miljoen en verhuis niet.

Bernard Aris:

Waarom heeft de regering verzuimd subsidie aan te vragen bij EEG t.b.v. ontwikkeling van Oost-Groningen. Aan de andere kant wil zij wel een structuursverbeteringsfonds instellen. Vlg. mij ben je dan verkeerd bezig, Groningen help je daar niet mee.

D. Tommel:

De belangen van de totale PTT spelen hier. Concurrentie-positie multinationals; bestuur en werk op 2 verschillende plaatsen werkt niet. Geld bij EEG is overigens wel geclaimd. AVB niet gezond genoeg om nog meer geld in te pompen. De gehele infra-structuur dient eerst verbeterd te worden.

Erwin Nypels:

Een andere beslissing zou niet beter zijn. 800 mensen zijn reeds in Groningen van de 3000. Nu nog 2200 inclusief de directeuren. Dit eenmaal genomen democratische besluit is nu niet meer terug te draaien. 200 miljoen zijn reeds uitgegeven, een school is gesloopt etc. Wat het kostenaspect betreft, zijn de cijfers nog niet helemaal duidelijk. De PTT zegt 1,6 miljard, de overheid tussen de 300 en 500 miljoen; een marge van 200 of 300 miljoen. Die 1,6 miljard van de PTT is belachelijk. 250 miljoen is echter wel reeel (+ 200 miljoen die reeds uitgegeven zijn), waarbij de verhuizing van de directie is inbegrepen. E.e.a. dient in 1990 gerealiseerd te zijn.

Een delegatie uit Groningen en Den Haag bekijken de cumulatieve effecten van de 2X-operatie en werkloosheidsproblemen. Ook ligt er een Kamervoorstel dat de regering met de Haagse regio overlegt i.v.m. de decentralisatie en de gevolgen van werkloosheid etc.

Rudie Nieuwenhoven:

Al enige jaren geleden was er contact met Den Haag over de te verwachten problemen. Het plan een bedrijf met 100.000 mensen in het conglomeraat Den Haag-Rotterdam in deze tijd veplaatsen, kan nu niet meer gesteund worden.

Rudie Nieuwenhoven:

Niet alleen overleg met Den Haag maar met gehele Randstad, over de werkloosheidsproblematiek verdient dringend aanbeveling.

Is het niet zinvoller het Direktorium in Den Haag te laten en de 3 Noordelijke Provincies met een bedrag te helpen.

D. Tommel:

Met geld alleen is de problematiek van het scheppen van arbeidsplaatsen niet op te lossen. Avebe bv. is niet gezond genoeg om daar veel geld in te stoppen. Dit bedrijf heeft nu 700 miljoen schuld. Eerst dient de structuur hier te worden verbeterd.

Of de spreiding goed is of niet, de beslissing is genomen met het oogmerk zoveel mogelijk open functies in te laten nemen door mensen uit Groningen e.o.

Mv. Steenhuisen:

Allereerst uitspreken van grote waardering voor de snelheid waarin Elida erin geslaagd is de euthanasie-kwestie uit te werken. Pas half februari j.l. heeft de Adviesraad haar dit verzocht. Graag verklaring waarom andere partijen reageren zoals zij reageren. Is er enig vooroverleg geweest.

Elida Wessels:

Niet alleen ik maar ook anderen hebben zeer hard gewerkt om e.e.a. zo snel mogelijk uit te werken. Waarbij gekozen is voor een beperkte opzet om veel meer kans te hebben dit ontwerp erdoor te krijgen. Er is vooroverleg geweest met alle fractie-voorzitters. VVD wel eens met hoofdlijnen, wil zich toch aan het regeerakkoord houden en wachten op rapport Staatscommissie, waarvan ze nu wel een vervroegde uitspraak willen. De PvdA is wat ambivalent. Van te voren was hun opstelling positief. Men wil nu toch ook op het rapport van de Staatscommissie wachten. Zelf heeft men nooit enige gedachte hieromtrent naar voren gebracht. Uiteindelijk wordt nu dankzij D'66 de procedure op gang gebracht advies van de Raad van State te krijgen. E.e.a. heeft een positief effect op de Staatscommissie. We kunnen dus toch optimistisch gestemd zijn.

Henk Potma:

Wil graag weten wanneer deeltijdbaan-kwestie Gedeputeerden aan de orde komt.

E. Nypels:

Suggestie deeltijdbaan gedeputeerde komt in een vervolggesprek begin mei aan de orde. Fractie is hier elke dag mee bezig. Een wetswijziging is echter iets procedureels.

Y. v. Groeneveld:

Voorstel G.S. Noord Holland ligt ter bestudering in Den Haag.

D. Tommel:

Dok Zuid Holland heeft voorstel gedaan. E.e.a. versterkt onze opvatting v.w.b. de uitvoerbaarheid van deze kwestie.

Saskia v.d. Loö:

De motie 2-verdieners kinderopvang-aftrek: Het voorstel van de Rooie Vrouwen om f. 600.-- niet op te tellen bij de belastingvrije voet maar direkt aftrekbaar op belasbaar bedrag. Optellen bij belastingvrije voet is niet rechtvaardig bij veelverdieners.

L. Groenman:

Hogere inkomens hebben veel meer voordelen bij tax credit system. De 2-verdieners kunnen 2x f. 600.-- aftrekken zodat de kinderopvang ook beter te regelen is.

De Rooie Vrouwen dienen eerst de 2e Kamerfractie PvdA maar eens te overtuigen. Overigens in het verleden hebben zij v.w.b eenmalige uitkering succes gehad. Doorgaan s.v.p.

7. PROCEDURE VOORSTEL HERZIENING BELEIDSPROGRAMMA

Pieter Fokkink: Een heel belangrijk punt van de beslispunten is het punt van de actuele politieke moties. Deze krijgen een soort tweede ronde. Dit is een belangrijke verbetering van de procedure.

Twee opmerkingen om mee te nemen:

. Verhouding BF - VP. Het zou de indruk kunnen wekken dat het VP niet te actualiseren is. In de loop van een regeringsperiode kan een geactualiseerd BF op gesparren voet komen te staan met het VP. In doorwerking van deze discussie moeten wij nagaan of wij het VP niet een wat andere status moeten geven. Het VP loopt min of meer vooruit op het BP.

Hij stelt het HB en de programmacommissie voor de rol van het VP te beperken tot een verkiezingsmanifest voor de formatie en daarna verder te gaan met het BP. Een duidelijke verhouding aangeven tussen de beide programma's.

. Verhouding HB - PC. Het HB heeft de taak om de eenheid van de partij te waarborgen. Hij zou een voorstander zijn om in de toekomst een wat andere verhouding te introduceren, zodat de PC primair de programmavoorstellen introduceert en het HB in tweede instantie een bemiddelende rol speelt om de eenheid van de partij te bewaken. Wij zijn afhankelijk van de mate van instemming en overeenstemming, die wordt bereikt. Cruciaal daarin is de rol van het HB als bewaker van de eenheid van de partij.

Zou hiermee bij de uitwerking van de beslispunten rekening willen houden.

Klompshouwer - Programmacommissie: Naar de verhouding HB - PC moet nog eens gekeken worden. De voorstellen, zoals die door het HB zijn gedaan, kunnen in grote trekken worden aanvaard. De constructie zoals die nu is voorgesteld, komt hem wel gunstig voor. Er zal nog eens gekeken moeten worden naar wat Fokkink heeft voorgesteld.

Eén van de dingen waarover het congres nu gaat besluiten is, dat het BP in één keer herzien gaat worden. Dit is een zeer ambitieuze doelstelling. Het ontwerp van het nieuwe BP moet het najaar al naar de leden om voorjaar 1985 vastgesteld te kunnen worden. De PC zal er hard aan moeten trekken. Zij zal deze klus niet kunnen klaren zonder een actieve bijdrage van alle geledingen binnen de partij.

De beleidsvoorstellen worden bij acclamatie aangenomen.

Motie 5.07 komt zaterdag aan de orde tussen de agendapunten 12 en 13.

Adelt Arbeid wordt 12A en Motie 5.07 wordt 12B.

De voorzitter schorst de vergadering.

9. HEROPENING, TOELICHTING STEMPROCEDURE

De voorzitter heropent het congres. Er liggen aparte sprekerslijsten voor de HB-resoluties, de moties 12.01, 12.02 en 12.03 en voor agendapunt 12 B - motie 5.07.

10. Jaarverslag Hoofdbestuur: Algemeen organisatorische motie

Jaarverslag behoeft geen toelichting.

Motie 10.01 P. Fokkink

In november is het besluit genomen om eventueel heroverleg te hebben inz. standpuntbepaling kernwapens. Verzoek nu, is bindend referendum te organiseren onder de leden over het handhaven van "vooralsnog niet". Svp eerst aan de leden voorleggen of e.e.a. wel opnieuw heroverwogen moet worden. Zo ja, dan zou een opiniepeiling in de Partij gunstig zijn in de vorm van een schriftelijk bindend referendum.

Derksen:

Ordevoorstel om 5.07 eerder te behandelen omdat dit verderstrekkend is dan 10.01; wordt verworpen.

HB:

Een referendum is een procedure voorstel. De argumenten die naar voren gebracht zijn lijken niet onredelijk. De Nederlandse kiezer ziet het referendum als positief verschijnsel. Landelijk gezien is e.e.a. niet mogelijk. Binnen de partij is er het grote nadeel dat men geen argumenten naar voren kan brengen om e.e.a. toe te lichten. Bovendien is het duidelijk dat als de 2e Kamerfractie nu een positief plaatsingsbesluit zou moeten nemen, er heel bijzondere dingen op het spel zouden staan, die dan aan het Congres uitgelegd moeten worden. De discussie is de meest democratische manier van beslissen: iedereen kan meepraten. Het HB wijst een bindend referendum dan ook af.

Meerburg:

Een eventueel besluit tot plaatsing verdient zeker toelichting. Bij een referendum is er geen mogelijkheid argumenten naar voren te brengen. Wijst motie dan ook af.

P.Fokkink:

Het punt van B.vd Bos dat besluitvorming op een congres democratischer zou zijn dan bij een referendum is onzin. Wel een geldig argument is dat in geval van besluitwijziging dit op een congres beargumenteerd en toegelicht dient te worden.

Bij stemming wordt 10.01 verworpen.

Motie 10.01B

Bijna identiek; het woordje bindend ontbreekt hier. Wordt ingetrokken.

Motie 10.02

Indiener Tilly Naber:

Ook hier wordt om een referendum verzocht, maar consultatief. Argument: het maximum aantal leden kan zijn stem laten horen. Niet iedereen is immers in de gelegenheid een ALV bij te wonen. Uiteindelijk kan de ALV beslissen. Hierbij de intentie van dictum 10.01.

Wessels:

Ook van zijn afdeling is niet iedereen persoonlijk aanwezig. Zeer belangrijk dat de leden hun mening kunnen uitspreken. Ook goed voor opstarten betere kontakten in de regio. Omdat hier niet over bindend wordt gesproken, vervallen de argumenten van HB, geef de mensen deze kans hun mening te laten horen. Voor deze motie.

Bob vd Bos:

Niet eens dat mijn argumenten wegvallen nu het hier over een niet bindend referendum gaat. Dezelfde bezwaren gelden hier ook. Er is geen ruimte voor tegenargumenten. Een uitslag wordt aan het Congres medegedeeld en men kan dit wel of niet overnemen. Bij neen: kan er een chaotische situatie ontstaan, wat opnieuw verwarring in de hand werkt. Hier svp ook afwijzen.

T.Naber:

Het HB kan toch zijn argumenten in de Democraat zetten evenals de vele tegenstanders van een plaatsing. Dat er een chaotische situatie ontstaat op het congres is onzin. HB heeft dan maar een lage dunk van zijn D'66 leden. Bij stemming deze motie verworpen.

11. REDE PARTIJVOORZITTER

Zie bijgevoegde tekst.

Meerburg: Van de orde: N.a.v. de rede van de partijvoorzitter wil hij een discussie over het opheffen van de partij en een discussie over het lijsttrekkerschap.

Van de Bos: van de orde: In het ANP is het verkeerd overgekomen dat er wordt getwijfeld aan deelname van D'66 aan volgende verkiezingen. De voorzitter betreurt het dat het embargo is gebroken door het ANP.

Voorzitter stelt dat de leden zich moeten beraden over het ordevoorstel van Meerburg of over en n.a.v. de rede van de partijvoorzitter gesproken moet worden.

Bakker: wil het ondersteunen, al was het alleen maar om aan te geven dat D'66 doorgaat en er keihard tegenaan gaat.

Ordevoorstel van Meerburg in stemming: aangenomen.

Bakker: Van de orde: stelt voor de discussie te voeren na de behandeling van de HF-resolutie Europese samenwerking.

De voorzitter wil dit niet gezien de agenda. Bakker trekt zijn ordevoorstel in.

Schorsing voor enkele minuten.

Spreekersronde n.a.v. de rede van de partijvoorzitter.

Spreker:

Helaas is het embargo op de toespraak van Jacob verbroken. ANP gaf om 10.00 u. reeds een samenvatting waarin verkeerd beeld van de partij benadrukt werd.

Wolffensperger:

De woorden die Jacob gesproken heeft zijn verstandig genoeg. Helaas heeft ANP e.e.a. zojuist enigszins verdraaid. Wij zullen zelf ons gezicht moeten laten zien om duidelijk te maken waar we staan. Ik ben overtuigd dat we in '86 verder zullen gaan.

V.d. Veen: Heeft behoefte om te reageren op de toespraak van de partijvoorzitter. Hij meent met grote stelligheid dat de analyse, die de voorzitter heeft gemaakt, onvolledig is. Gelooft dat onze ideeën goed genoeg zijn, zowel voor de dagelijkse politiek, als voor Den Haag. Het ligt aan ons zelf wat wij er mee doen. Door te doen alsof wij alleen staan maken wij ons zelf krachteloos. PvdA is en blijft onze natuurlijke bondgenoot. Als wij praten over arbeidsverdeling, zullen wij dat samen met anderen moeten doen en dan vooral met de vakbeweging.

Engwirda: Er bestaat bij hem, noch bij de TK-fractie geen enkele twijfel dat D'66 zal deelnemen aan de komende TK-verkiezingen of eerder. De fracties van EK en TK zijn hard bezig om D'66 er weer bovenop te helpen. Het is ongelukkig dat in de verspreide tekst de vraag is opgeworpen of wij mee zullen doen. Wie de tekst goed heeft gelezen kan niet anders concluderen dat ook de partijvoorzitter er van overtuigd is om mee te doen. Laten wij de rijen sluiten, de verkeerde indruk wegnemen, eensgezind doorgaan. Wij kunnen ons niet permitteren verdeeld te zijn en ons met onszelf bezig te houden.

Kohnstamm: leest het ANP bericht voor.

Baas: Van de orde; Hoofdstuk Adelt Arbeid? te verschuiven naar het volgende congres, zodat het in combinatie met sociale zekerheid behandeld kan worden.

Fokkink - rapportagecommissie: wij moeten geen inhoudelijke zaken aan elkaar gaan koppelen. Er is tijd voor uitgetrokken en die moet aan dit agendapunt besteed worden.

Ordevoorstel in stemming: verworpen.

12. HB RESOLUTIE ARBEID

Wijze van behandeling: Eerst zullen de amendementen worden behandeld, zodat deze ter plaatse in de teksten van de resoluties kunnen worden verwerkt. Aan de leden op het congres zal vervolgens de geamendeerde tekst worden uitgereikt.

Vervolgens komen de moties aan de orde, met uitzondering van de moties 12.01, 12.02 en 12.03. Daarna worden de geamendeerde HB-resoluties in stemming gebracht en tenslotte worden de moties 12.01, 12.02 en 12.03 behandeld.

Algemene ronde

Theo van Eupen - namens het HB:

Het HB is blij met de vele moties en amendementen. Er is een aantal misverstanden ontstaan. In het voorjaar van 1983 is door het HB toegezegd een nota Arbeid te maken. Er zou een link worden gelegd tussen het onderwerp van nu en het onderwerp van het najaarscongres, zodat vervolgens voorjaar '85 het gehele beleidsprogramma-onderdeel sociale zekerheid naar voren wordt gebracht.

De mensen die gevraagd hebben om een prijskaartje verwijst hij naar het VP en perspectief '86. Voorts heeft het HB geconstateerd dat er steeds meer een tendens gaat ontstaan om van het HB een soort onderzoeksinstituut te maken.

De Graaf: Doet verslag van een hoorzitting. Het ene belang gaat ten koste van het andere belang. Hierin moeten keuzes gemaakt worden. Het werd duidelijk hoezeer de overheid in een klempositie zit. Noemt de sollicitatieplicht, waarin erg veel verschillen bestaan. Wij zullen niet in algemene termen moeten spreken over mensen zonder werk. Allerlei redeneringen over ontplooiing zijn slechts voor een deel geldig. Hiermee moeten wij rekening houden.

Van de Hoeven: Thema Arbeid is voor de toekomst van onze samenleving van groot belang. Dit is vrijwel niet in een kleine toespraak te vatten, zelfs een nota van 16 pagina's niet niet voldoende om het thema te overzien.

Wij staan voor een situatie waarin grote veranderingen op het gebied van arbeid gebeuren. Een situatie waarin snelle veranderingen plaatsvinden door technologische veranderingen.

Hard werken, zorgen dat er weer winst wordt gemaakt, er voor zorgen dat de traditionele verhouding tussen werkgevers en werknemers de kans krijgt om de economie op te peppen. Hier kunnen wij als partij niet aan deelnemen. De weg hier naar toe zullen wij fundamenteel afwijzen. Wij kunnen niet terug naar de jaren '50. De autonomie van mensen zal op de een of andere manier gestalte moeten krijgen. Technologische ontwikkelingen bieden hiertoe kansen. Dit moet gepaard gaan met sociale veranderingen.

Wij moeten niet gaan zitten op de toer van een baan is het enige belangrijke. De trend van grotere autonomie van mensen mag niet doorbroken worden. Mensen moeten zowel binnen als buiten het bedrijf meer kansen krijgen. Mensen die geen vooruitzicht hebben op een baan, zullen iets willen gaan doen. Wij zullen hen moeten steunen. Initiatieven die zij zelf nemen zullen wij moeten steunen. Proberen de ruimte die zij nodig hebben te verwerkkelijken.

Mw. Groenman: Het is een misverstand om te denken dat deze nota de werkloosheidsproblematiek uit de weg zou helpen. D'66 zegt dat de werkloosheid structureel is en zal blijven. De strekking van de nota is om betaald en onbetaald werk naar elkaar toe te brengen. Noemt een aantal maatregelen.

Vrijwilligerswerk opwaarderen. Werken met een 3e arbeidscircuit is een slechte zaak. Wij moeten toe naar arbeidsduurverkorting. Het werk zal zo verdeeld moeten worden dat iedereen een betaald deel en een onbetaald deel heeft. Arbeidsverdeling betekent ook altijd inkomensverdeling.

Amendement 12.001

P. Fokkink: Deze resolutie zou onder bepaalde voorwaarden moeten worden overgenomen. Men heeft in onze economie maatschappelijk aanzien wanneer men werk heeft. Het fundamentele verschil zit in het woordje "enige".

HB: Is o.k. met dit amendement. Programma-commissie zal bij overname, dit punt verwerken, zodat hierover op komend congres beslist kan worden. Zonder stemming overgenomen.

Amendement 12.002

Kees de Lind: Heeft ander standpunt mbt amendementen 12.002, 4, 11, 22. Nummer 11 hiervan de belangrijkste. V.w.b. de werkgelegenheid is volledig herstel niet te verwachten. Deeltijd arbeid is wellicht een oplossing. Maar voorlopig zal de werkloosheid wel op hetzelfde peil blijven. Politieke middelen bereiken de werkgevers niet voldoende. Een vergaande belemmering is de individualisering. Een andere verdeling van werk bijvoorbeeld het invoeren van arbeidstijd per leven, zou het werklozenbestand kunnen opruimen. Men is dan verplicht als zijn tijd om is zijn plaats aan een ander af te staan. Flexibel werken blijft dan ik tact. In de 90-er jaren zou aansluiting onwikkeld kunnen zijn op ons huidige systeem.

HB: is voor overnemen en de motie wordt aangenomen.

Amendement 12.003

P. Fokkink: Er wordt een onjuiste koppeling gemaakt bij vraag naar arbeid en aanbod van arbeid. Dit stukje zou geschrapt of omgedraaid moeten worden.

HB: bij andere formulering is HB voor overname.

Amendement 12.004

Kees de Lind: e.e.a. wijst voor zichzelf.

HB: voor overname en wordt overgenomen.

Amendement 12.005

M. Vorsterman is niet aanwezig.

HB: vindt dit stukje wel belangrijk en wil het niet schrappen.

Spreekster: Juist goed dat dit stukje erin staat.

Amendement bij stemming verworpen.

Amendement 12.006

Pieter Fokkink: Bij dit macro-sociale perspectief graag micro perspectief toevoegen. De problemen van "arbeids"verdeling tussen man en vrouw moeten we niet uit de weg gaan. E.e.a. dient nog nader uitgewerkt te worden maar moet wel meegenomen worden bij totstandkoming van definitieve resolutie.

L. Groenman:

Dit amendement is overbodig omdat we op het Najaarscongres het zullen hebben over arbeidstijdverkorting en welke rechten vrouwen hebben op uitkering etc. Dit amendement niet consistent.

HB: Graag willen wij het micro-economisch aspekt in deze zaak verwerken. Inhoudelijk past dit echter niet op deze plaats.

Bij stemming verworpen.

Amendement 12.007

T. de Blank: Machtsmiddelen zijn niet af te dwingen. Dit besluit zou overgeheveld moeten worden naar begin van resolutie.

HB: dit is een besluit en geen overweging.

Motie wordt verworpen.

Amendement 12.008 - overgenomen.

Amendement 12.006 - wordt alsnog in stemming gebracht en verworpen.

Amendement 12.009

Fokkink: Eer langdurige uitsluiting van werk is een bedreiging voor de democratie.

HB: adviseert overnemen.

Zonder stemming overgenomen.

Amendement 12.010

Indiener: het algemeen belang meer tot uitdrukking brengen. Het is meer van redactionele aard.

HB: stelt voor het als volgt te lezen niet erkennen veranderen in: geen belang hebben, althans dat niet erkennen.

Indiener gaat hiermee accoord.

Zonder stemming overgenomen.

Amendement 12.011

Mw. Groenman: Op zichzelf geen bezwaar, maar zij heeft moeite met het 2e gedachte-streepje.

HB: De omschrijvingen, zoals die hier staan zijn wat rigide. Flexibiliteit is juist iets voor D'66, daarom moet het toch ontraden worden.

In stemming: verworpen.

Amendement 12.012

Indiener: De achterliggende gedachte is dat het bedoelde beleid voor burgers zo moeilijk is te zien. Denkt dat het redactioneel is.

HB: Dit is een misverstand. Het besluit waarop gedoeld wordt is een weergave van wat D'66 wil. Het amendement is een verzwakking van wat D'66 wil.

Indiener trekt zijn amendement in.

Amendement 12.013

Indiener: Een te rigide formulering. Amendement formuleert het beter.

HB: wil het met veel klem ontraden. Er staat een heel wezenlijk punt. Een aantal essentiële randvoorwaarden, die hier zijn neergelegd.

In stemming: verworpen.

Amendement 12.014

Wordt zonder stemming overgenomen.

Amendement 12.015

Indiener: de bedoeling is een stuk verscheidenheid naar sectoren in te brengen. Er moet gekeken worden naar waar welke soort maatregel nodig is. Flexibel beleid.

HB: Het bezwaar is van esthetische aard. Het is inhoudelijk een interessante gedachte waar wij iets mee moeten doen. Maar het moet niet opgenomen worden in de resolutie. Het kan bv. verwerkt worden in het beleidsprogramma.

In stemming: aangenomen

Amendement 12.016

HB: stelt voor produktiviteit te vervangen door de eenheid produkt.

Indiener gaat hiermee accoord.

Zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.017

HB: zelfde argument als voor 12.013

In stemming: verworpen.

Amendement 12.018: in stemming - verworpen.

Amendement 12.019

HB: , vervangen door en.

Zonder stemming aanvaard.

Amendement 12.020: in stemming: aangenomen.

Amendement 12.021: zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.022

HB wil het redactioneel verklaren.

Indiener trekt het amendement in.

Amendement 12.023

Indiener: niet op deze wijze de mensen die niet korter willen werken daartoe dwingen.

In stemming: verworpen

Amendement 12.025

Indiener: wat is een volwaardige rechtspositie, je kan beter spreken van een volledige.

HB: Wat bedoeld wordt is duidelijk. HB wil toch volwaardig laten staan.

Mw. Groenman: volwaardig is beter, over langere tijd krijg je ruzie en dat is nu al het geval. Wij willen juist een volwaardige rechtspositie en wat overdrijven om deeltijd aantrekkelijk te maken. Zij is tegen dit amendement.

Indiener: bij volwaardige heb je ook discussie.

In stemming: verworpen.

Amendement 12.024 en Amendement 12.026

Indiener: de formulering gaat er van uit dat je rekening houdt met ingeleverde tijd. Formulering van hem is iets algemener.

Indiener 12.026: Als je tijd inlevert gaat je inkomen achteruit, dan mag je niet opnieuw vallen onder de maatregelen van adv en korting op salaris.

HB: 12.024 ontraden en een gedeelte van 12.026 overnemen.

Je hebt 2 soorten deeltijdwerkers: mensen die dat vrijwillig voor hebben gekozen, en mensen die gedwongen deeltijdarbeid verrichten. Deze mensen moet niet nog eens tijd en inkomen moeten inleveren. HB persisteert bij haar algemene uitspraak.

Tekstvoorstel 12.026: Niet opnieuw tijd en inkomen.

In stemming 12.024: verworpen.

Tekstvoorstel 12.026 van HB wordt overgenomen.

Amendement 12.027

HB: stelt voor normen te vervangen door opvattingen hieromtrent.

Zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.028

Mw. Vreugdehil: het amendement verzwakt het gestelde in de Hb-resolutie en beperkt de mogelijkheden. In het amendement wordt uitgegaan van functies die wel mogelijk zijn, het is beter om uit te gaan van functies die niet mogelijk zijn.

Tekstwijziging: tenzij opgedane ervaring van belang etc.

Indiener en HB gaan hiermee accoord.

Zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.029

Indiener: Overheid mag niet belanghebbend zijn, maar dient toezicht te houden. Derhalve gaat het om het bedrijfsleven.

Mw. Groenman: Er is een misverstand in het spel. Het is niet de bedoeling dat het door de overheid wordt georganiseerd, maar ook niet door het bedrijfsleven. Het gaat om werklozen, die het zelf willen doen.

HB stelt een andere formulering voor nl. te beginnen in het bedrijfsleven te vervangen door op initiatief van werklozen zelf.

Indiener gaat daarmee accoord.

Zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.030

Indiener: dit veranderen, omdat gekeken is naar de praktische situatie van vandaag.

HB: vindt voorgestelde tekstwijziging veel te zwak en wil vasthouden aan haar eigen tekst.

In stemming: verworpen.

Amendement 12.031

Indiener: wil sollicitatieplicht schrappen.

HB: dit is iets wat je op de lange termijn zou willen. Het HB is van mening dat op de kortere termijn het een zeer slechte zaak zou zijn om deze stap te doen.

In stemming: verworpen.

Amendement 12.032

Indiener: wie bepaalt wat vrijwillig werk is. Verstoorde verhoudingen in het vrijwilligerswerk. Het is per gemeente verschillend hoe sollicitatieplicht wordt gehanteerd.

Mw. Groenman: sollicitatieplicht afschaffen, wanneer je kunt aantonen iets anders te doen. Passieve sollicitatieplicht laten bestaan, actieve sollicitatieplicht afschaffen.

In stemming: verworpen.

Amendement 12.033: zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.034: zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.035: zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.036

HB: heeft haar voorwaarde laten vallen.

Zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.037: zonder stemming aangenomen.

Amendement 12.038

Indiener: Men heeft budgetvervalsing gemist.

HB: dit is een technische fout. HF is bereid het over te nemen met de uitdrukkelijke conclusie daarbij dat de rol van de overheid daarbij niet mag vervallen. Budgetvervalsing mag alleen maar op semi-overheid gebied.

Fokkink is bereid dit op te nemen.

In stemming: aangenomen.

Amendement 12.039

HF: inhoudelijk bestaan er geen bezwaren tegen, maar het probleem is dat dit typisch een stuk is dat de komende zomer moet worden besproken bij basisinkomen en sociale zekerheid.

Programmacommissie: Besluit tenslotte in het kader van de discussie van het basisinkomen na te gaan.

HF en Fokkink gaan hiermee accoord.

Dit voorstel komt in stemming: aangenomen.

Amendement 12.040

Indiener: laat het gehele besluit er maar uitvallen. De tekst zoals die hier staat moet niet in het nieuwe BP komen.

Mw. Groenman: indiener heeft de strekking van de HB resolutie niet begrepen.

HB: heeft hier weinig aan toe te voegen. Zeer sterk ontraden.

In stemming: verworpen.

Amendement 12.041: zonder stemming aangenomen.

De congresleiding heeft zich beraden over de orde van de dag. Er wordt nu een nieuwe tekst gemaakt van HB resolutie I. De congresleiding stelt het volgende voor: Er wordt nu gestopt met de behandeling van resoluties en amendementen op Arbeid. Er zal kort het woord worden gegeven aan Aad Nuis over de SWB. Vervolgens wordt motie 5.07 behandeld. Om 14.00 uur wordt de HB resolutie Europese samenwerking behandeld, waarna de fractievoorzitter van de TK aan het woord komt. Vervolgens kan de campagne van start gaan. Tenslotte kan arbeid afgemaakt worden.

Punt van Orde - Versloot: 12.02 was als amendement ingediend. Zonder overleg is dit een motie geworden.

Voorzitter: eerst moet gekeken worden wat de tekst is van de HB resoluties na amendering, waarna ze in stemming worden gebracht, vervolgens komen 12.01, 12.02 en 12.03 aan de orde.

Rapportagecommissie: het is inderdaad ingediend als amendement, maar het vervangt de HB resoluties en daarom is het beschouwd als een motie. Dit is de bevoegdheid van de rapportagecommissie.

Versloot trekt hierop zijn ordevoorstel in.

De Vries stelt voor nu te stemmen over 12.14. Mw. Van Wapenveld stelt voor nu te stemmen over 12.13.

Dan wel het toe te voegen aan de agenda van november. Het later in de middag afdoen van dit agendapunt is niet juist.

HF: wil graag de laatste inbreng ondersteunen. Wij moeten niet over een dergelijk belangrijk agendapunt na de campagnestart gaan praten.

De congresvoorzitter stelt voor in stemming te brengen of arbeid verder op het najaarscongres te behandelen.

In stemming: aangenomen.

Aan Nuis:

Onze partij heeft altijd zeer goede ideeën gehad. Dat is een troost in kwade dagen. Ideeën kunnen echter niet van de lucht leven en dienen uitgewerkt te worden. Dit kost tijd en geld. Het S.W.B. speelt hierbij een belangrijke rol. Aangezien de subsidie aan het S.W.B. nogal gekelderd is doe ik hierbij een oproep aan U allen om donateur te worden. De blauwe vellen moet U aanpakken en invullen. Voor tenminste f. 150,-- krijgt u gratis alle nota's thuis. Mensen dit is een levensverzekering voor D'66.

Motie 5.07

Weerburg:

Uitvoerig is reeds over onze beslissing gediscussieerd. In de motie staan onjuistheden. Het plaatsen van minder dan 48 raketten zou een nieuw element zijn in de discussie. Dit is onbegrijpelijk. Minder kruisraketten plaatsen bij bijzondere omstandigheden betekent ook uitstel-standpunt. Ons standpunt blijft nee voor plaatsing met een hele kleine opening. Bij dit principe besluit is ja en nee niet voldoende. Het lijkt mij bijzonder verstandig de motie niet in stemming te brengen. Een nieuwe ALV is immers toegezegd zodra de situatie wijzigt. S.v.p. intrekken van deze motie.

Indiener B. Vervoort:

Waarom opnieuw om een standpunt gevraagd wordt, is omdat ons huidige standpunt onduidelijk is. Kennelijk slagen wij er niet in t.o.v. de kiezers duidelijk te maken waar wij staan. We dienen daarom nu de plaatsing af te wijzen.

Mertens:

Ons standpunt is niet bruikbaar meer. De omstandigheden zijn gewijzigd. Onderhandelingen zijn afgebroken plaatsingen reeds uitgevoerd etc. Er zijn pogingen om de onderhandelingen tussen U.S. en U.S.S.R. opnieuw op gang te brengen. Op dit moment is het zover nog niet. Op dit moment kunnen we geen definitieve beslissing nemen. Alleen nee zeggen zou ook verwarring oproepen, misverstanden dienen we te vermijden.

P. vd Brandhof:

Deze kwestie is in november uitvoerig behandeld. Het congres was eensgezind. De kamerfractie kon het punt van kernwapens in de ruimte naar voren brengen. Wanneer het besluit van de partij nu weer gewijzigd zou worden zou dat zeer onverstandig zijn. Zouden de indieners de motie niet willen intrekken?

spreker:

Totdat de bom daadwerkelijk valt blijven wij genuanceerd denken. Met verschillende tongen praten we op eigen congres. Dit is onduidelijk t.o.v. de kiezers.

Wellestein:

De motie Dordrecht had beter in november ingediend kunnen worden. Het evt. plaatsen van minder dan 48 raketten had nader toegelicht kunnen worden. We dienen ons hoofd koel te houden en ons te bezinnen hoe de rol van kernwapens teruggedraaid kan worden. Hierbij staat Europa centraal. Ons standpunt vooralsnog plaatsing ongewenst, werd in het persbericht nav Raad van Kerken bevestigd. Nu wordt opnieuw gevraagd niet te plaatsen. Deze motie is overbodig.

M. Engwirda:

D'66 wil nu geen nee standpunt laten horen, maar eventuele beslissing uitstellen. Zoals U bekend zijn wij tegenstanders van plaatsing van nieuwe kernwapens in West- en Oost Europa en waren wij ook mede-organisator bij de demonstratie van oktober j.l.. keer op keer hebben wij gezegd dat West-Europa dient af te zien van de plaatsing van nieuwe kernwapens en dat de Sovjet-Unie dien over te gaan tot een drastische vermindering van haar arsenaal aan middellange afstandswapens. Dit is dezelfde doelstelling als die van de Freeze beweging en I.K.V. Zonder onderhandelingen kunnen we hierop geen invloed uitoefenen. Daarom is de fractie voor uitstel van de Nederlandse beslissing. Als de regering daar niet voor voelt en in juni met een positief plaatsingsbesluit komt, dan zal de fractie van D'66 dat afwijzen en NEEN zeggen.

Indiener B. Vervoort:

Nu M. Engwirda zo duidelijk onze plaatsbepaling heeft laten horen n.l. Bij positief plaatsingsbesluit regering in juni, D'66 standpunt is definitief nee, is deze motie overbodig en trek ik hem in.

14. HB RESOLUTIE EURPESE SAMENWERKING

Aris: In heel Europa moeten onze geestverwanten opboksen tegen gevestigde structuren. Wij moeten heel duidelijk naar voren komen als een internationale beweging en derhalve een lijstverbinding aangaan met internationale partijen. Het is een nieuwe stroming, een echte Europese partij met Europese doelstellingen. Wij moeten grote nadruk leggen op samenwerking.

Schwarz: steunt de resolutie en wil er aan toevoegen: Er moet meer samenspel zijn tussen europarlementariërs en TK-fractie. Noemt in dit verband de visumplicht en de euthanasie.

Onze voortrekkersrol wordt ons door de andere politieke partijen in Nederland niet in dank afgenomen. Op het gebied van de euthanasie is gebleken dat er een goed samenspel was tussen eurofractie en TK-fractie.

Jan Lucas van Hoorn: zie bijgevoegde tekst.

15. REDE FRACTIEVOORZITTEP

16. SLUITING

De partijvoorzitter bedankt enkele scheidende HB-leden te weten Gerben de Boer uit de IJsselmeerpolders, Peter Schreuder uit Groningen, Ger Kooistra uit Friesland en Corry Moolhuysen uit Brabant.

Voorts neemt de voorzitter afscheid van Marin Engelhard, hoofd van het secretariaat, die m.i.v. 1 mei een baan elders heeft aanvaard.

Tenslotte bedankt de voorzitter de congresleiding en allen die aan dit congres hebben meegewerkt en hij sluit de vergadering.